

¡BOMBA!

Hay, por fin, un alto al fuego, calma en el Medio Oriente; a ver si no abre otro frente don Netanyahu y su ego

K'uintsil

Jueves 16 de enero de 2025

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 10 · NÚMERO 2398 · www.lajornadamaya.mx

Samal chak ta'ane' ku yáantaj ti'al u tu'upul k'áak' joopol California

Efe / p 31
Oochel Ap

Ikil táan u kaxta'al u tu'upul k'áak' joopol tu kaajil Los Ángeles (EUE), te'el k'iino'oba' tosa'an yóok'ol múuch'kajtalob, k'áaxo'ob yéetel tak kis buuts'o'obe' beey jump'éel samal chak ta'an; lela' jump'éel ba'al ku k'i'itil tumen hidroaviones ku xa'ak'tal yéetel ja' ti'al u xaankúunsa'al u yáalkab k'áak'.

Le compuesto químicoa' k'aaba'inta'an retardante. Le

ba'ala' ku xaankúunsik u sa'ap'al ja' ku meyaj ti'al tu'upul k'áak' yéetel ku xaankúunsik xan u tóok k'áak' kéen u ta'ankuns wa ba'ax, beey úuchik u tso'olol tumen u jtup k'áak'il Brigadas de Refuerzo en Incendios Forestales (Brif) españolil Carlos Martín.

Yaan baaxo'ob beetik u xáantal u sa'ap'al ja' ba'ale' ma' ya'ab súutukili', leti'e' mina'an espumógenos, je'ex

yo'om, tumen ma' táan u cha'ik u núupul combustible yéetel le ooxolo', mix yéetel le k'áak'o'.

Uláak'o'obe' leti'e' maas ku chan xáantal'o'obo'. Lelo'oba' ku p'atiko'ob chak chiikulal, ba'ale' ku p'áatal jejeláas u boonil yóok'olal yéetel beyka'aj ja' xa'ak'ta'ano'.

U ya'abil le je'elo'obo' u "salesil fosfatos, fosfatos yéetel polifosfatos ku ts'a'abal uláak'

ba'alo'obi', ba'ale' yaan k'iin le ba'alo'obo' contaminantes je'el u k'askúuntiko'ob tak lu'um tu'ux ku kóojolo'obi'".

Jump'éel colorante ts'áak u chakil u boonil. Ku ts'a'abali' tumen beyo' ch'iika'an u yila'al ti' yani', ts'o'oke' kex tumen sa'atal kéen máanak k'iine', uts u meyaj ti'al u yila'al, je'ex ti' k'áaxe', tu'ux ts'o'ok u k'i'itil le retardanteo'.